

V. BLEČIĆ,
B. TATIĆ i
F. KRASNIĆI

KRATAK PRILOG FLORI JUGOSLAVIJE

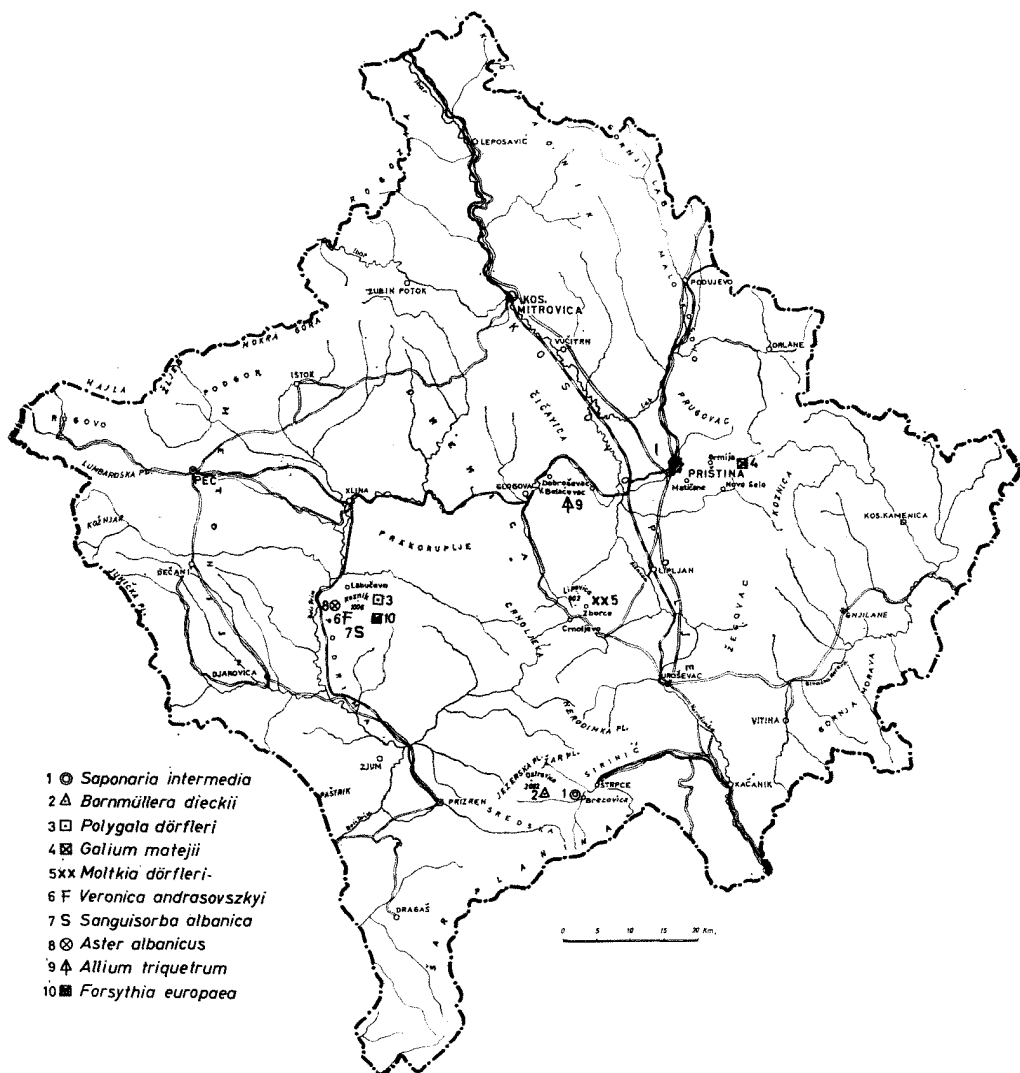
U toku proteklih šest godina vršili smo floristička istraživanja i kartiranje vegetacije Srbije i Crne Gore i tom prilikom sabrali obilan herbarski materijal paprata i cvetnica. Osim opšte poznatih vrsta u flori Jugoslavije našli smo izvestan broj vrsta, koje do tada nisu bile poznate u flori Srbije ili Crne Gore, a vrlo su značajne u biljnogeografskom pogledu za navedene oblasti. U istom razdoblju našli smo i devet vrsta novih za floru Jugoslavije; za neke od ovih prvi put je utvrđeno da samoniklo rastu na Balkanskom poluostrvu. Za balkanski endemit *Forsythia europaea*, pored dosad poznatog nalazišta u Jugoslaviji (Gubavac kod Peći), utvrdili smo još nekoliko novih nalazišta.

U ovom prilogu nove vrste u flori Jugoslavije navedene su po rednom broju, a nova nalazišta na teritoriji Jugoslavije označena su za svaku vrstu posebnim znakom na priloženoj karti (Sl. 1). Potom su navedene nove vrste za floru Crne Gore i Sroije.

1. *Saponaria sicula* Rafin, ssp. *intermedia* (Simmler) Chater, Feddes Repert. 69 : 52, 1964. (*S. intermedia* Simmler). Jugozapadna Srbija — Kosovo-metohijska oblast: Brezovica Borovi vrh. In rupibus serpenticis ad 900—1250 m s.m.

Hayek 1927:217. ovu vrstu kao *S. haussknechtii* Simmler var. *maior* (Haussk.) Hay. navodi u brdskim pašnjacima Albanije i Tesalije. Prema Čateru (Chater 1964:184). *Saponaria intermedia* rasprostranjena je na Balkanskom poluostrvu u Severnoj Grčkoj i Albaniji, ali bez ikakvih podataka o petrografskom sastavu podloge i ekologiji staništa. Međutim, ova vrsta u Metohiji, prema do sada poznatim nalazištima, isključivo je hasmofitska vrsta u serpentinskim stenama, gde sa endemičnom vrstom *Centaurea košaninii* i nizom drugih serpentinista obrazuje posebnu asocijaciju, koju ćemo prikazati drugom prilikom.

2. *Bornmüllera dieckii* Degen Oester. Bot. Zeitschrift, 1900:313). *Ptilotrichum dieckii* Deg. Hayek). Jugozapadna Srbija — Kosovo i Meto-

hija: Borovi vrh, Malo Borče, Ostrovica. In rupestribus serpentinis ad 1250—1700 s.m.

Bornmüllera dieckii u H a j e k o v o m Prodrumus Florae peninsulae Balcanicae rasprostranjena je u alpijskom regionu Albanije na krečnjačkoj podlozi (Sveta Troitza). Degen takođe navodi da *B. dieckii* raste na krečnjačkoj podlozi: »In rupestribus calcareis ad coenobium Sveti Troitze

prope Prizrenid.« Navodi D e g e n o v i o krečnjačkoj podlozi staništa ove vrste nisu sigurni, jer ne samo bliža, nego i šira okolina manastira Sveta troica sagrađena je isključivo od serpentinske mase. H e y w o o d 1964: 306. B. dieckii navodi da se nalazi na krečnjačkoj podlozi u Jugoslaviji a ne u Albaniji, kako su to navodili Hajek i D e g e n. H e j v u d je za ovu vrstu izvršio korekturu u pogledu areala, ali je opet dao pogrešne podatke o petrografskom sastavu podloge staništa.

3. *Polygala dörfleri* Hay. DAWW. 1917:33. Jugozapadna Srbija — Metohija: Koznik, Koznička boka. In pratis et fruticetis *Forsythia europaea*. Hajek za *P. dörfleri* daje locus classicus u blizini Čafa Prušit na otvorenim staništima između šibljacka hrasta i *Forsythia europaea*. Međutim, koliko smo do sada mogli konstatovati, *P. dörfleri*, prati šibljacke *Forsythia europaea* na svim staništima sa serpentinskom podlogom, izuzev Gubavca kod Peći koje još nismo proverili.

4. *Galium mattejii* (Bald.) Hayek. (*G. silvaticum* var. *mattejii* Bald. Malp. VIII, 180.). Jugozapadna Srbija — Kosovo: Okolina Prištine, Grmija. In dumetis substrato schisoto.

Baldacci 1894:42. ovoj vrsti dao je rang varijeteta od *G. silvaticum* (in schedis pro *Galium levigato* L. var. nova). Prema podacima koje nalazimo kod B a l d a ć i j a, *G. mattejii* je stanovnik šumski na bituminoznoj podlozi i vrlo uzanog areala u Albaniji, oko sela Romši kod Selenice, nedaleko od Valone.

5. *Moltkia dörfleri* Wettst. AAWW. 1918. Jugozapadna Srbija — Kosovo i Metohija: Lipovica, blizu Kačanika, Dulje, Crni kamen, Birača. In Quercetum-confertae-cerris.

H a y e k 1931:880. *Moltkia dörfleri* ubraja u subalpske biljke. Međutim, ona na teritoriji Kosova i Metohije optimalno je zastupljena u šumi sladuna i cera, a rede se sreće u šibljacku belograbića i hrasta medunca. Imajući u vidu njenu rasprostranjenost u Kosovu i Metohiji, može se sa sigurnošću tvrditi da je njeno klasično nalazište u podnožju Paštrika, krajnja granica jugozapadnog areala.

6. *Veronica andrasovszky* Jav. 1920:26. Jugozapadna Srbija — Metohija: Koznik, Koznička boka. In declivibus herbis serpentinis ad 600—700 s. m. Javorka 1926:288. locus classicus navodi padine planine Morine (Čafa Morins) kod sela Tropoja nedaleko od Đakovice. Novo nalazište *V. andrasovszky* na teritoriji Jugoslavije, nalazi se od prilike na istoj udaljenosti od Đakovice, kao i klasično nalazište, samo na severoistočnoj strani.

7. *Sanguisorba albanica* Andras. & Jav. BK. 1920:23. Kosovometohijska oblast: Koznik, Koznička boka. In herbis dumetis solo serpentino.

J a v o r k a 1926:263. u zajednici sa A n d r a š o v s k i m našao je ovu vrstu na planini Morini (Čafa Morins), prema selu Tropoja u Albaniji. Novo nalazište udaljeno je od Đakovice oko 35 km. na severoistočnoj strani.

8. *Aster albanicus* Deg. Potfüz Term. Közl. 1901:219. Jugozapadna Srbija — Metohija: Koznik. In saxosis serpentinis alt. 600 s.m. Javorka 1926:312 navodi, ali tome podatku daje malo verovatnoće, da je Dieck prvi

pronašao *A. albanicus* na serpentinama kod Prizrena 1893. godine. Međutim, dok se ovaj podatak ne proveri, klasično nalazište ove vrste je Tropoja i Bunjaj u Albaniji, na serpentinskoj podlozi, na nadmorskoj visini od 400—600 m.

9. *Allium triquetrum* L. var. *pendullinum* T e n. 1811:15. Jugozapadna Srbija — Kosovo i Metohija: Grabovac i Dobroševac. In silvis et fruticetis montanis. Hajek u flori Balkanskog poluostrva (Prodromus Florae peninsulae Balcanicae) *Allium triquetrum* navodi i to pod znakom pitanja u mediteranu Grčke. Halascy 1904:260. za *A. triquetrum* uzima podatke o rasprostranjenju iz Flora orientalis od Boasijea: »In campis pr. Kalamata Messeniae (Gittard), sed schedulis hujus collectoris pauca fides habenda«. Otkrićem ove vrste u Jugoslaviji (Kosmet) prvi put tačno je utvrđeno da je samonikla u flori Balkanskog poluostrva.

Forsythia europaea D e g. et Bald. Oest. Bot. Zeitschrift 1897:406. Osim klasičnog nalazišta u Jugoslaviji, Gubavac pored Pečke patrijaršije, ovaj značajni endemit Balkanskog poluostrva, u Jugoslaviji (Metohija) ima široko rasprostranjenje, na nižim brdima i kosama na serpentinskoj podlozi: Koznik, okolina Orahovca, Crni kamen, Petka, u dolini reke Erenik (Ponoševac) itd.

Silene asterias Griseb. Bosna i Hercegovina?, Srbija, Bugarska, Makedonija. In subalpinis. Severoistočna Crna Gora: Mali rid i Bjelasica. In fossas subalpinis et alpinis ad 1900—2000 s.m. Nova za Crnu Goru.

Coronilla elegans P a n ċ. Bosna i Hercegovina, Srbija, Bugarska, Dobruđa, Makedonija i Albanija. In fruticetis, silvis. Severoistočna Crna Gora: Bjelasica (Biogradska gora). In silvis montanis ad 850 s.m. Nova za Crnu Goru.

Gentiana nivalis L. Dalmacija, Bosna i Hercegovina, Slovenija, Bugarska. In alpinis. Severoistočna Crna Gora: Hajla i Bjelasica. In pratis alpinis cca 2000 s.m. Nova u flori Crne Gore. *G. nivalis* u Crnoj Gori odstupa po habitusu od iste vrste iz Slovenije i Bugarske, jer se od osnove bogato grana (10—30 bočnih grančica), a osim toga na glavnom stablu jasno se ističu krila.

Arnica montana L. Bosna i Hercegovina (Bosna), Hrvatska, Slovenija. In pratis subalpinis. Severoistočna Crna Gora: Ljubišnja planina (Konjsko polje). In pratis, silvis cca 1300 s.m. Nova za floru Crne Gore.

Phyteuma confusum A. K e r n. Bosna i Hercegovina, Bugarska, Albanija. In pascuis alpinis schisoto solo. Severoistočna Crna Gora: Bjelasica planina. In pratis alpinis cca 2000 s.m. Nova za Crnu Goru.

Buxus sempervirens L. Ova vrsta u flori Jugoslavije poznata je kao samonikla: In silvis, dumetis, u Makedoniji. Međutim, ovog proleća našli smo je u Crnoj Gori: okolina Danilovgrada (Slatina, Krasovina) na površini od cca 30 hektara.

Sueda fruticosa (L.) F o r s k. Dalmacija, Makedonija, Kvarner, Albanija, Grčka, Ciklada i Krit. Ad litora maris. Crna Gora: Ulcinj i okolina. In rudertis et ad litora maris. Nova za floru Crne Gore.

Crucianella latifolia L. Pored širokog rasprostranjenja u mediteranskim predelima Balkanskog poluostrva, do sada nije bila poznata u flori Crne Gore.

Dryopteris filix mas (L.) Schot. f. *cristata* More. Ovaj teratološki oblik opisao je More za Staffordshire i Devonshire. Laursen navodi niz teratoloških formi od ove vrste, ali ne pominje formu *cristata*. Godine 1964. našli smo je na planini Bjelasici. In glareosis subalpinis.

Senecio wagneri Deg. Bosna i Hercegovina, Srbija i Bugarska. In pratis alpinis. Severoistočna Crna Gora: Hajla i Bjelasica. In pratis alpinis cca 2050 m s. m. Nova u flori Crne Gore.

Galinsoga parviflora Cav. Ova adventivna vrsta poznata je u Srbiji od 1870. godine, u Crnoj Gori prvi put zapazili smo je i sabrali iz okoline Kolašina 1964. godine.

Galinsoga ciliata (Raf.) Blake. Prošle godine našli smo je u Baru (Crnogorsko primorje).

Trifolium palleescens Schreb. Slovenija, Crna Gora, Albanija, Bugarska i Tesalija. In glareosis alpinis. Zapadna Srbija: Golija planina — Jankov kamen, Odvračenica. Nova u flori Srbije.

Cytisus purpureus Scop. Slovenija, Hrvatska, Dalmacija. In dumetis. Jugozapadna Srbija — Kosovo i Metohija: Koznik. Nova u flori Srbije.

Pinguicula hirtiflora Ten. Bosna i Hercegovina (Bosna), Bugarska, Albanija, Epir, Tesalija i Grčka. In scaturiginosus precipue serpentinicis. Jugozapadna Srbija — Metohija, Koznik, Koznička boka. In scaturiginosus serpentinicis. Nova za floru Srbije.

Roemeria hybrida (L.) DC. Bugarska, Trakija, Makedonija, Grčka, Krit, Albanija. In arvis inter segetis dit. medit. Jugozapadna Srbija — Kosovo: okolina Prištine. In arvis inter segetis. Nova u flori Srbije.

LITERATURA

Baldacci A. (1894): Rivisita critica della collectione Botanika. Malpigia VIII, Genova.

Chater A. O. (1964): *Saponaria* L. ap. Tutin. T. G. et al. *Flora europaea*, Cambridge.

Degen A. (1900): Bemerkung über einige orientalische Pflanzenarten. *Oest. Bot. Zeitschrift*, Wien.

Fiori A (1923—1925): *Nuova Flora analitica d'Italia*, Ed. I, Firenze.

Grisebach A. (1843—1844): *Spicilegium Florae rumelicae et bithynicae*, Vol. I, Brunsvige.

Halascy E. (1904): *Conspectus Florae Graecae*, Vol. III, Lipsiae.

Hayek A. (1917): Beitrag zur Kenntnis der Flora des Albanisch-Montenegrinischen Grenzgebietes. *DAAWW*. Bd. 94, Wien.

Heywood V. H. (1964): *Bornmüllera Hausskn. ap. T. G. et al. Flora europaea*, 1, Cambridge.

Javorcka S. (1921): Uj adatok Albania florajahoz (Novitates Florae Albanicae). *Botanikai Közlemeyek*, Budapest.

Javorcka S. (1926): *Additamenta ad Floram Albaniae*, Budapest.

Košanin N. (1913): Die Verbreitung von *Forsythia europaea* Deg. et Bald. in Nord Albanien. *Magyar Bot. Lapok*, Bd. 12, Budapest.

- Krasnići F. (1966): Šuma sladuna i cera kao posebna geografska varijanta u Lipovici (Kosmet). Zbornik Fil. fak. Priština.
- Lowe E. J. (1862): Fern British and Exotic. Vol. 6, London.
- Lueresen Ch. (1889): Die Farnpflanzen (Pteridophyta). Leipzig.
- Mayer E. (1952): Seznam praprotnic in cvetnic Slovenskog ozemlja. Ljubljana.
- Rohlena J. (1942): Conspectus Florae Montenegroinae. Preslia, XX—XXI Praha.
- Wettstein R. (1918): Moltkea derfleri Wett. und die Abgrenzung der Gattung Moltkea. Oest. Bot. Zeitscher. Wien.

Zusammenfassung

V. BLEČIĆ,
B. TATIĆ i
F. KRASNIĆI

BEITRAG ZUR FLORA JUGOSLAWIENS

Im Laufe der verflossenen sechs Jahren wurden floristische Untersuchungen und Kartierungen der Vegetation Serbiens und Montenegros durch geführt, wobei eine reiche Menge von herbarischen Angiospermen- und Farnmaterial gesammelt wurde.

Neben in der Flora Jugoslawiens allgemein bekannten Arten wurden auch einige Arten, welche bisher in der Flora Serbiens und Montenegros unbekannt waren, vorgefunden, die aber im pflanzengeographischen Sinne für die genannten Gebiete sehr bedeutend sind.

In derselben Periode wurden für die Flora Jugoslawiens neun Arten vorgefunden. Für einige von ihnen ist es zuversichtlich festgestellt worden, dass sie an der ganzen Balkanhalbinsel als wildwachsende Pflanzen anzutreffen sind.

Für den balkanischen Endemit *Forsythia europaea* konnten neben dem in Jugoslawien bisher als klassischen Fundort bekannten Gubavec bei Peć noch einige neue Lokalitäten, wie Koznik, die Umgebung Orahovac, Crni Kamen, Prekoruplje und a. m. festgestellt werden.

Die für Flora Jugoslawiens neuen Arten sind in der vorliegenden Arbeit unter laufenden Nummern angeführt, und die neuen Fundorte in die beiliegende Karte durch ein besonderes Merkzeichen gezeichnet worden. Dazu wurden auch die für die Flora Serbiens und Montenegros neuen Arten angegeben.